

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Vår saksbehandler
Olav A. Røssaak

Vår dato
12.06.2024
Deres dato
14.03.2024

Vår referanse
24/00264-2
Deres referanse
24/1198

Høringssvar fra Norges Bondelag - Nye statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet

1. Innledning

Vi viser til høringsbrev av 13. mars 2024, med høringsfrist i dag. Med dette inngis høringssvar fra Norges Bondelag.

Blant Norges Bondelags knapt 60 000 medlemmer er flertallet av de aktive bøndene i Norge. De eier, leier og/eller driver en vesentlig del av dyrka og dyrkbar mark i Norge, og innehar ellers en stor del av øvrig grunn i privat eie. Mye av den beste landbruksjorda og den mest intensive landbruksdriften er nær tettbygde strøk i dag, og er mange steder under stort utbyggingspress.

2. Betydningen av jordvern

Norge har en av de laveste andelene dyrkamark per innbygger i verden. Bare 3 % av Norges areal er dyrkamark. Av dette igjen er det under en tredjedel som egner seg til å dyrke matkorn. Av dyrkbart, men ikke dyrka areal, er det bare en forsvinnende liten andel som ligger i områder der det kan dyrkes matkorn. For norsk matproduksjon og beredskap er det avgjørende at omdisponeringen av matjord til andre formål opphører så langt det er mulig.

Samtidig erfarer Norges Bondelag at den beste matjorda, den som er egna for å dyrke matkorn og andre vekster enn gras, oppfattes som veldig attraktiv for utbyggingsformål av alle slag, fra boligbygging til bakkemontert solkraft. Til tross for betydelige innstramninger fra myndighetene gjennom skjerpet jordvernmål og andre virkemidler, er det fortsatt betydelig press på, og omfattende omdisponering av, verdifull matjord. Disse planretningslinjene er et viktig redskap for å demme opp for det.

3. Merknader til forslaget

Norges Bondelag ser det som svært positivt at bestemmelsene om jordvern samles i et eget punkt (3.9), styrkes og utvides som foreslått. Det er viktig at det understrekes at jordvernet også gjelder dyrkbar jord, og at det oppfordres til å oppheve gamle planer som innebærer omdisponering. Norges Bondelag støtter forslagene, men vil oppfordre til at det vurderes om det kan stilles ytterligere krav.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Postboks 9354 Grønland, 0135 OSLO, Tlf: 22 05 45 00
Besøksadresse: Landbrukets Hus, Hollendergata 5, 0190 OSLO
Bankkonto: 8101.05. 91392, **Org.nr.:** 985063001 MVA
bondelaget@bondelaget.no, www.bondelaget.no

Bankkonto: 8101.05.12891
Org.nr: 939678670

- Departementet bør vurdere om kravet til at jordvern «bør» være et overordnet hensyn i arealplanleggingen skal være et «skal»-krav.
- Departementet bør vurdere om det skal stilles opp et mer konkret krav om vurdering av oppheving av gamle planer som innebærer omdisponering. Det kan f.eks. gjøres ved å legge til at «Dette skal vurderes ved hver rullering av kommuneplanen». Eventuelt kan retningslinjene på annen måte fremme at en slik vurdering skjer, for eksempel ved en nærmere definisjon av «gamle» planer. Planer som er over 10 år, kan ikke realiseres ved ekspropriasjon, jf. plan- og bygningsloven § 16-2. Det bør være et krav om at planer som legger til rette for omdisponering og som har nådd en slik alder uten at de har blitt realisert, i det minste vurderes opphevet.
- Departementet bør vurdere om det skal stilles krav om at kommunene har et arealregnskap for dyrka og dyrkbar jord, med oversikt over hvor stort areal med matjord og eventuelt også andre berørte naturressurser, som ligger som arealreserve.
- Departementet bør vurdere om det skal stilles krav om at alle kommuner utarbeider en lokal jordvernstrategi.
- Presset på dyrkamark er størst i bynære strøk. Departementet bør vurdere om jordvern bør nevnes i opplistingen av momenter som bør vektlegges særskilt i andre setning i punkt 4.5.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Olav A. Røssaak